

TUDNIVALÓK, INFORMÁCIÓK

Amit mindannyian megtehetünk a fészkekért

A madarak nyugodt költéséért mindenki tehet valamit. Nem is kell bonyolult vagy időigényes dolgokra gondolni: az első és legfontosabb a figyelem.

Költési időszakban hagyjuk háborítatlanul a költőhelyeket. Figyeljünk a **növényzet karbantartására** is: a kertrendezést, fák, bokrok metszését a tavaszi hónapok előtt végezzük el, így biztosan nem zavarjuk meg a kertben fészkelő madarakat.

Amennyiben házi kedvencként macskát tartunk, próbáljuk távol tartani a madaraktól, vagy kössünk a nyakába csengettyűt.

Gyűjtsünk együtt adatokat a madarokról!

A Természetesen programunk keretében elindult 3 új adatgyűjtő felületünk: A Gólyales, a Fecskeles és a Tavaszi madárles célja a lakosság bevonása a környezetükben élő madarak megfigyelésébe, valamint a védelmüket is segítő közösségi adatgyűjtésbe. Az adatgyűjtést még egyszerűbbé teszi a Turdus telefonos applikáció, aminek segítségével közvetlenül tölthetjük fel megfigyeléseinket.

<https://termeszetesen.mme.hu/#/>

A MAGYAR MADÁRTANI ÉS TERMÉSZETVÉDELMI EGYESÜLET 2023/2. SZÁMÚ HÍRLEVELE

Köszöntőlevél	1
Kell egy nyugodt fészkek! – költő- és fészkelőhelyek védelme	2-3
Tudnivalók, információk	4

A költési idő a madarak életében nem túl hosszú időszak, de annál jelentősebb. Sőt, a költésnél, fiókanevelésnél nincs fontosabb tevékenység számukra, hiszen a faj fennmaradásához ez elengedhetetlenül szükséges. Sok madárfaj csak erre az időszakra áll párba, és vannak fajok, amelyeknél az egyedek az előző évi társsal alapítanak családot.

A fészkek a madár otthona és a fiókák bölcsője – ennek pedig hatalmas jelentősége van. A fészkeképítés, majd benne a zavartalan élet alapozza meg a fiókák sorsát.

Ebben a hírlevélben a fészkekről lesz szó, és azokról a fészkelőhelyekről, ahol a madaraink próbálnak maguknak otthont teremteni. Nem biztos, hogy mindenkinek és mindig egyértelmű: fészkeket nem csak fákon kell keresni. **Különbőle madárfajok különböző helyeken fészkelnek: a talajon, ágakon, partfalakban, villanypóznákon, épületeken.**

Most sorra veszünk néhány jellemző helyet és madárfajt. Elmondjuk, mi veszélyezteti ezeket a helyeket és az otthont kereső madarakat, valamint azt is, mit tehetünk együtt a veszéllyel szemben.

Fotó: Haraszthy László

Madárbarát üdvözléssel:

Dr. Halmos Gergő
ügyvezető igazgató

A madarak védelme elképzelhetetlen környezetünk megóvása nélkül. Éppen ezért nyomtatjuk hírlevelünket újrahasznosított papírra.

HOGYAN SEGÍTHETI MADARAINK ZAVARTALAN FÉSZKELÉSÉT?

MIRE FORDÍTJUK TÁMOGATÁSÁT?

2000 Ft -tal

hozzájárulhat a lakosság tájékoztatásához

5000 Ft -tal

hozzájárulhat a monitoring-
tevékenységhez

10 000 Ft -tal

hozzájárulhat a fészektálcák,
költőládák és fészekmagasítók
kihelyezéséhez

365 madárfaj minden napra ad tennivalót. Kérjük, segítse munkánkat!
KÖSZÖNJÜK, HOGY TÁMOGATJA HAZÁNK MADÁRVÉDELMEÉT!

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

Címünk: H-1121 Budapest, Költő u. 21.

Bankszámlaszámunk: 11712004-20249829 | Adószámunk: 19001243-2-43

Honlapunk: www.mme.hu | E-mail: mme@mme.hu

Impresszum:

Kiadó: Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület | **Felelős kiadó:** dr. Halmos Gergő | **Lapalapító:** Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület | **Példányszám:** 33 700
Hírlevél-előállítás: Human Dialog Kft. | **Szerkesztőbizottság:** Bodnár Katalin, dr. Halmos Gergő, Horváth Márton, Karcza Zsolt, Nagy Dénes, Skrionya Barbara

Kiadó és szerkesztőség címe: 1121 Budapest, Költő u. 21.; telefonszám: +36-1 275-6247 (H-P: 9-16 óra)

Jelen hírlevelet a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (székhely: 1121 Budapest, Költő u. 21.; e-mail: mme@mme.hu; telefonszám: +36-1 275-6247; a továbbiakban: „Adatkezelő”) küldte Önnek. Adatait az Adatkezelő az Ön hozzájárulásával kezeli, mivel korábban adományozott, és hozzájárult adatai kezeléséhez. Az adatkezelés célja az Adatkezelő munkájának bemutatása. Az Adatkezelő az adatokat nem továbbítja harmadik személy részére. Az Adatkezelő az irányadó jogszabályok alapján vesz igénybe adatheldolgozót. A jelen levél küldése során adatheldolgozóként a Human Dialog Kft. jár el (hírlevél előállítás, címlista kezelése). Az Adatkezelőtől tájékoztatást kérhet adatai kezeléséről, jogában áll kérni azok helyesbítését, törlését, kérheti az adatkezelés korlátozását, valamint hogy az Adatkezelőtől az adatokat géppel olvasható formában megkapja. Kérelmét az Adatkezelő fent írt elérhetőségein terjesztheti elő. Amennyiben nem kíván a jövőben hasonló megkereséseket kapni, vagy módosítani szeretné adatait, kérjük, jelezze az adomany@mme.hu e-mail-címen, és a +36-1 275-6247-es telefonszámon (H-P: 9-16 óra) vagy a 1121 Budapest, Költő u. 21. címre küldött levélben. A kérelmet az Adatkezelő legkésőbb egy hónapon belül teljesíti. Jogellenes adatkezelés esetén a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (www.naih.hu) fordulhat.

KELL EGY NYUGODT FÉSZEK!

Minden élőlénynek szüksége és joga van a zavartalan élethez, a madaraknak is! Fészkelőhely és nyugalom: ez a két dolog mindenképpen kell ahhoz, hogy a madarak kikölthessék a tojásokat és felnevelhessék utódaikat.

Fotó: Haraszthy László

Ágvilla: erdei pinty

Fotó: Orbán Zoltán

Jól alkalmazkodó madár, szinte bármilyen erdőben megtelepszik. Egyre gyakrabban fészkel városi környezetben: parkokban és fasorokban. Évente kétszer költ. A fészket a tojó építi a fák ágvillaíra zuzmóból, mohából, és szőrökkel béleli ki.

A macskák veszélyt jelentek a számára, ezért sokszor borostyánnal, vadszőlővel befutott falakon is fészkelhet, amit a kisragadozók nem érnek el.

- > **MIT TESZ AZ MME:** Minden évben felhívjuk a figyelmet, hogy szaporodási időszakban tilos a fák, bokrok kivágása.
- > **MIT TEHET ÖN:** Fészekanyag (száraz fű, haj, kutya- és macskaszőr, pehelytollak) kihelyezésével segíthet, és azzal, ha figyel arra, hogy bálamadzag és egyéb, veszélyt jelentő hulladék ne maradjon elérhető a madarak számára.

Talaj: tűzok

A hazai természetvédelem emblemikus faja, szervezetünk címerében is látható. A füves puszták jelentették eredeti élőhelyét. Tavasszal látványos dűrgés közben választják a tojók a legrátermettebb kakast. Egyszerű fészke mindössze egy talajmélyedés, amelyet a mezőgazdasági kultúra és a gyepek határán alakít ki a tyúk, és amelybe 1-3 tojást rak.

Mezőgazdasági gépek, vegyszerek és zaj: minél intenzívebben használt egy terület, annál nagyobb veszélyben van a tűzok földre épített fészke. A gépek elpusztíthatják a tojásokat, a csibéket, de akár a kotló tyúk sincs tőle biztonságban. A táplálkozó- és fészkelőhely között húzódó vezetékek okozta áramütés és ütközés a legjelentősebb veszélyforrások egyike. A ragadozók és fészket fosztogatók is fenyegetik a faj fennmaradását.

- > **MIT TESZ AZ MME:** Folyamatosan egyeztetünk a vadásztársaságokkal, mezőgazdászokkal, nyomkövetők segítségével követjük a tűzokok mozgását.
- > **MIT TEHET ÖN:** A legnagyobb segítség, ha madárbarát gazdaságból, gazdálkodóktól származó termékeket, élelmiszereket vásárol. (Ha tűzok élőhely közelében lakik, akkor a költési időben maradjon távol a területtől, és figyeljen arra, hogy a kutyája ne kóboroljon el.)

Fotó: Motkó Béla

Partfal: partifecske

Fotó: Dr. Szép Tibor

Fotó: Haraszthy László

Legkisebb hazai fecskefajunk. Telepesen fészkel, több száz, de akár több ezer párból álló kolóniákat is kialakíthat. Folyópartokon, tavak partvidékén, partfalakban, bányák függőleges homokfalaiban költ.

Az illegális homokkitermelés, a partfalakat benövő növényzet, továbbá a folyók vízszintemelkedése veszélyt jelenthet a költés sikerére.

- > **MIT TESZ AZ MME:** Élőhelykezelések, lösz- és homokfalak folyamatos karbantartása, berepülést akadályozó növényzet gyérítése, erodált partfalak eltávolítása.
- > **MIT TEHET ÖN:** Csatlakozzon önkéntesként élőhelykezeléseinkhez.

Fák koronája: fekete gólya

Fotó: Lukács Katalin Odett

Euráziában és Afrikában fészkel. Hazánkban legnagyobb állományai ártéri erdőkben találhatóak, de más, zavartalan erdőkben is előfordul. Fészket öreg fák magasan lévő elágazásaiba építi.

A fészkek megközelítéséhez berepülő folyosóra van szüksége, ezért azt sokszor erdészeti utak közelébe építi. A forgalom veszélyt jelenthet a számára.

- > **MIT TESZ AZ MME:** Műfészkek kihelyezése, zavartalan költés biztosítása.
- > **MIT TEHET ÖN:** Kirándulás közben figyeljen a madár nyugalomára, ne hangoskodjon, ne táborozzon le a fészkek közelében.

Nagyfeszültségű oszlop: kerecsensólyom

Fotó: Bagyura János

A magyarok eredetmondáiban szereplő turult feltételezhetően a kerecsensólyomról mintázták. Az erdős sztyeppék jellegzetes madara. Fészket nem épít, varjúfélék és ragadozó madarak fészket foglalja el. Természetes fészkek híján műfészkeket is előszeretettel használ. Magyarországon ma nagyrészt nyílt agrárterületeken a nagyfeszültségű oszlopokra kihelyezett fészkeládákban költ. Az áramütés és a mérgezőek jelentik a fő veszélyt.

- > **MIT TESZ AZ MME:** Az áramszolgáltatókkal közreműködve mesterséges műfészkeket helyezünk ki a nagyfeszültségű oszlopokra.